

XLI OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody I stopnia (szkolne)

Rok szkolny 2014/2015

ZESTAW TESTÓW

Patronem honorowym OWT jest Minister Gospodarki.
Organizatorem OWT jest Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.
Olimpiada jest finansowana ze środków MEN.

WYJAŚNIENIE

Przed przystąpieniem do udzielania odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst. Zestaw pytań obejmuje 21 zadań z zagadnień techniki. Odpowiedzi należy udzielać na załączonej **karcie odpowiedzi**. Tam, gdzie podane są propozycje odpowiedzi, należy zaznaczyć poprawną, stawiając krzyżyk w kolumnie oznaczonej literą odpowiadającą wybranej odpowiedzi. Z zadań od 16 do 21 należy wybrać trzy dowolne i wpisać odpowiedzi w postaci liczbowej pamiętając o dopisaniu jednostek, tam gdzie to konieczne. Należy stosować te jednostki, których użyto w zadaniu. Pełne rozwiązanie tych zadań należy dołączyć na osobnych kartkach.

Czas rozwiązywania 90 minut.

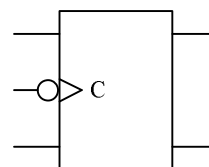
1. Człowiek, który po raz pierwszy w kosmosie okrążył Ziemię to:
- John Glenn,
  - Jurij Gagarin,
  - Mirosław Hermaszewski,
  - Walentyna Tierszkowa.

2. Maksymalne wskazanie multimetru cyfrowego wyposażonego w wyświetlacz ciekłokrystaliczny LCD $4 \frac{1}{2}$ cyfry to:
- 9999,
  - 09999,
  - 19999,
  - 99999.

3. Jeżeli sinusoidalny sygnał wejściowy podawany na wejście jednotranzystorowego wzmacniacza napięciowego powoduje, że w kolektorze tranzystora płynie prąd przez czas krótszy niż jeden okres T trwania sygnału sterującego, ale dłuższy niż $T/2$, to wzmacniacz pracuje w klasie:
- A,
  - D,
  - AB,
  - C.

4. Rysunek przedstawia układ cyfrowy z wejściem zegarowym C, które reaguje na:

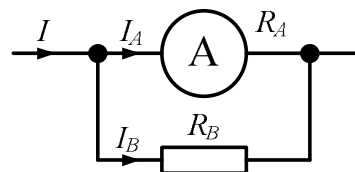
- zbcze opadające,
- poziom wysoki,
- zbcze narastające,
- poziom niski.

5. Technologia pozwalająca nadawać programy radiowe w formie cyfrowej, używana w Polsce to:
- DVB-T,
  - RDS,
  - DAB +,
  - NICAM.

6. Przebieg prądu pobieranego z sieci elektroenergetycznej przez piec w piekarni jest opisany zależnością $i(t) = I_m \sin \omega t$, gdzie $I_m = 28,3$ A. Wartość skuteczna I oraz wartość chwilowa $i(t_1)$ tego prądu dla $t_1 = 0,015$ s są równe:

- $I = 28,3$ A, $i(t_1) = 14,2$ A,
- $I = 20$ A, $i(t_1) = -28,3$ A,
- $I = 14,2$ A, $i(t_1) = 28,3$ A,
- $I = 20$ A, $i(t_1) = -14,2$ A.

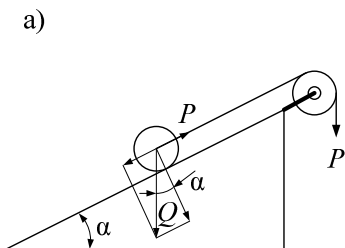
7. Amperomierz o rezystancji wewnętrznej $R_A = 0,1 \Omega$ i zakresie pomiarowym 1 A dla poszerzenia zakresu pomiarowego do 5 A wymaga zastosowania bocznika R_B o wartości:
- $0,02 \Omega$,
  - $250 \text{ m}\Omega$,
  - $25 \text{ m}\Omega$,
  - 1Ω .

8. Przewód fazowy - **L**, neutralny - **N**, ochronny - **PE** powinien mieć izolację koloru:

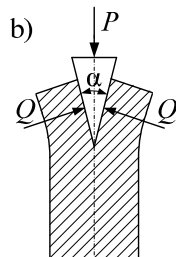
- a) **L** - czarny lub brązowy, **N** - niebieski, **PE** - żółtozielony,
- b) **L** - czarny, **N** - niebieski lub czerwony, **PE** - żółtozielony,
- c) **L** - czarny lub brązowy, **N** - szary, **PE** - żółtozielony,
- d) **L** - brązowy, **N** - niebieski lub szary, **PE** - zielony.

9. Na którym rysunku siła P jest prawidłowo obliczona?

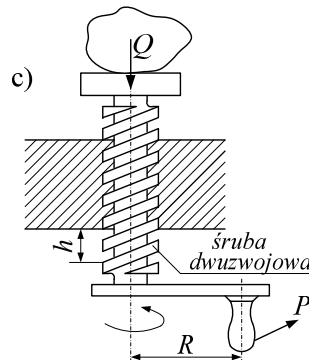
- a) na rysunku a,   b) na rysunku b,   c) na rysunku c,   d) na wszystkich rysunkach.

$$P = Q \cdot \sin \alpha$$

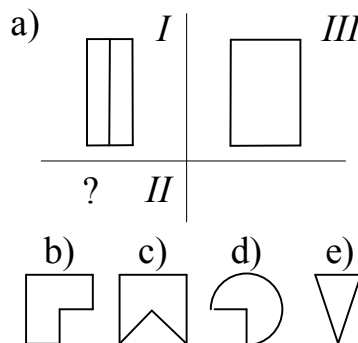

$$P = 2Q \cdot \sin \frac{\alpha}{2}$$

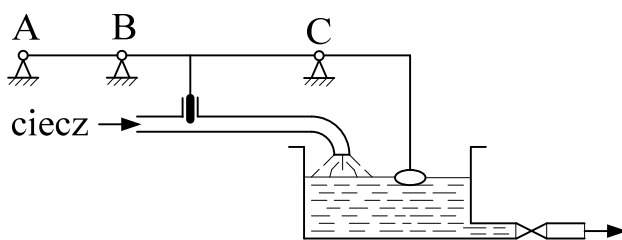
$$P = Q \cdot \frac{h}{2\pi R}$$

10. Na podstawie rzutów przedstawionych na rysunku *a* można ustalić, że rzut tego elementu na płaszczyznę *II* pokazano na rysunku

- a) *b*,
- b) *e*,
- c) *d*,
- d) *c*.

11. W którym punkcie musi być podparta dźwignia układu regulacji poziomu cieczy (rysunek), aby układ działał poprawnie?

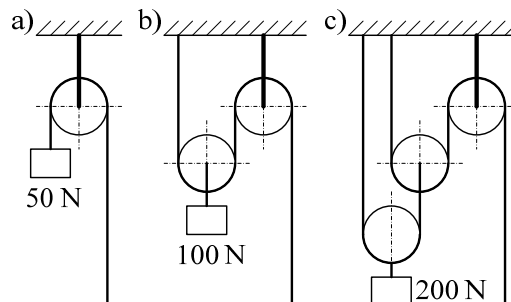
- a) w punkcie **A**,   b) w punkcie **B**,
- c) w punkcie **C**,   d) obojętnie gdzie.

12. Liczba oktanowa paliwa jest miarą odporności paliwa na:

- a) stukanie,   b) spalanie detonacyjne,
- c) przegrzanie silnika,   d) prędkość przenoszenia płomienia.

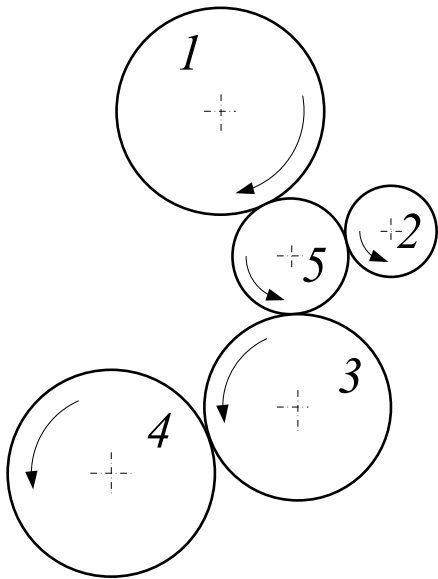
13. W którym wielokrążku należy użyć największej siły, aby podnieść ciężar?

- a) przedstawionym na rysunku *a*,
- b) przedstawionym na rysunku *b*,
- c) przedstawionym na rysunku *c*,
- d) we wszystkich wielokrążkach należy użyć takiej samej siły.

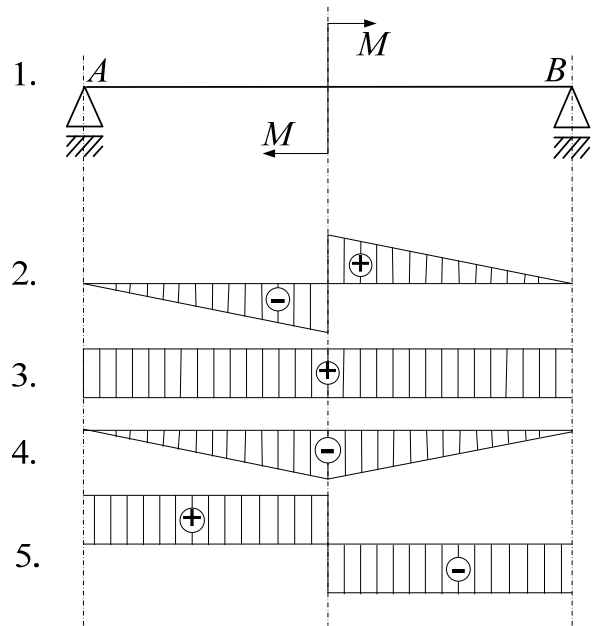
14. W których kołach kierunek obrotu oznaczono błędnie?

- a) w kołach 2 i 3,   b) w kołach 2 i 4,
c) w kołach 1 i 2,   d) w kołach 3 i 4.

15. Prawidłowy wykres momentów gnących dla belki przedstawionej na rysunku 1 pokazano na:

- a) rysunku 5,   b) rysunku 4,
c) rysunku 3,   d) rysunku 2.

16. Połączono szeregowo dwa odbiorniki energii elektrycznej i zasilono je napięciem przemiennym. Chwilowe przebiegi napięć na zaciskach odbiorników są opisane odpowiednio zależnościami:

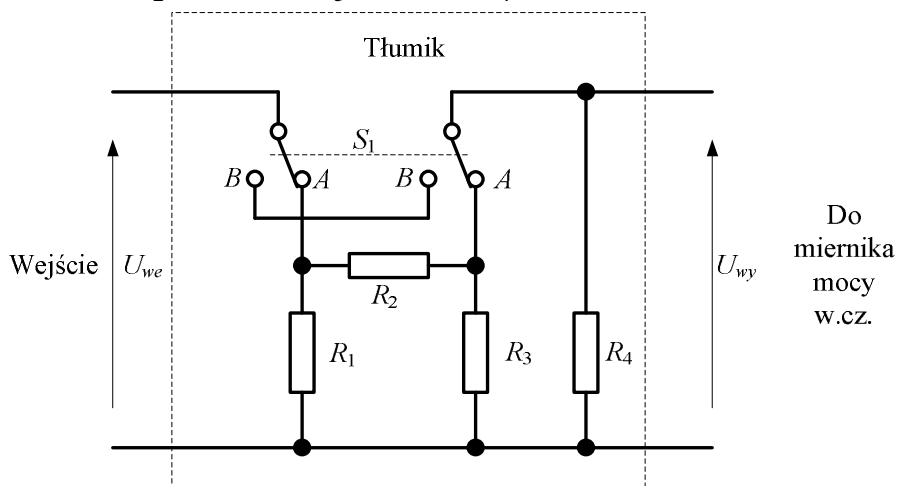
$$u_1(t) = 40 \sin\left(\omega t + \frac{\pi}{3}\right),$$

$$u_2(t) = 40 \sin\left(\omega t + \frac{\pi}{6}\right).$$

Wyznaczyć przebieg napięcia chwilowego i obliczyć wartość skuteczną źródła napięcia zasilającego odbiorniki.

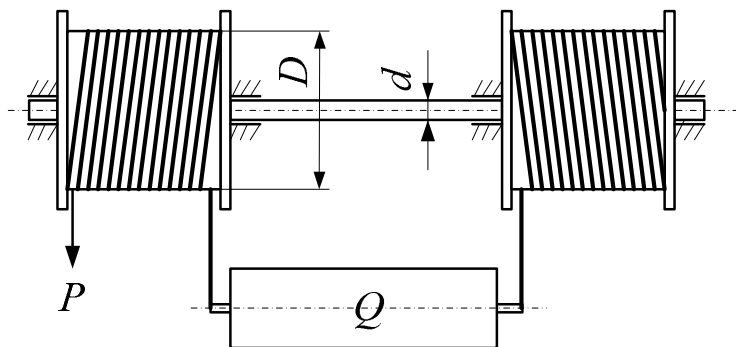
17. Do miernika mocy sygnału w.cz. zaprojektowano i wykonano tłumik (attenuator) o schemacie jak na rysunku (przełącznik S_1 w pozycji A). Obliczyć w decybelach [dB] tłumienie (U_{we}/U_{wy}) oraz rezystancję wejściową R_{we} tego układu.

Dane: $R_1 = 62 \Omega$, $R_2 = 252 \Omega$, $R_3 = 62 \Omega$, $R_4 = 51 \Omega$.

18. Znając długość kabla przyłączeniowego $l_D = 12,5$ m obliczyć wymagany przekrój S żyły wykonanej z pojedynczego drutu miedzianego, jeżeli wiadomo, że spadek napięcia na kablu nie powinien być większy niż $\Delta U = 0,35$ V, a maksymalny prąd zasilający odbiornik ma wartość 1 A. rezystywność miedzi $\rho_{Cu} = 0,0175 \cdot 10^{-6} \Omega \text{m}$.

19. Kosz betoniarki ważący łącznie z ładunkiem $Q = 4$ kN jest podnoszony za pomocą dwóch lin nawijających się na bębny (rysunek). Obliczyć średnicę d wału stalowego, na którym osadzone są bębny. Średnica bębna $D = 50$ cm. Naprężenia dopuszczalne na skręcanie $k_s = 25$ MPa.

20. Lina stalowa dźwigu fabrycznego ma pracować na obciążenie $F = 98$ kN. Z ilu drutów stalowych o średnicy $d = 1,5$ mm każdy musi się składać, jeżeli dopuszczalne naprężenie rozciągające jest równe $k_r = 250$ MPa.

21. Na stojący na torze kolejowym wagon o masie $m_1 = 10000$ kg najechał z prędkością $v_2 = 12$ km/h inny wagon o masie $m_2 = 15000$ kg. Jakie są prędkości c_1 i c_2 obu wagonów po zderzeniu, jeśli przyjąć, że zderzenie było doskonale sprężyste i żaden wagon nie uległ uszkodzeniu?